

The views expressed in this presentation are the views of the author/s and do not necessarily reflect the views or policies of the Asian Development Bank, or its Board of Governors, or the governments they represent. ADB does not guarantee the accuracy of the data included in this presentation and accepts no responsibility for any consequence of their use. The countries listed in this presentation do not imply any view on ADB's part as to sovereignty or independent status or necessarily conform to ADB's terminology.

ЗАМЫН-ҮҮД ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТУСГАЙ БҮСЭД АШИГЛАЖ БОЛОХ ТХХТ-ИЙН ХУВИЛБАРУУД

Азийн Хөгжлийн Банкнд зориулж
Дэнзел Ханкинсон бэлтгэв

Хэлэлцэх сэдэв

- ТХХТ гэж юу вэ (мөн тэдгээр нь юу биш вэ)
- ТХХТ-ийн ангилал зүй
- Холбогдох жишээ
 - *Олон улсын*
 - *Монголын*
- ЭЗТБ-ийн ТХХТ-ийн талаар авч үзэх зүйлс, Замын-Үүдэд ашиглах боломжтой загвар
- Хавсралт: ЭЗТБ-ийн ТХХТ-ийн кейс судалгаа

ТХХТ ГЭЖ ЮУ ВЭ?

Юу биш вэ ...

ТХХТ гэж юу вэ?

- Төрийн байгууллага, хувийн компани хооронд нийтийн үйлчилгээ, хөрөнгөөр хангах урт хугацааны гэрээ
- Эрсдэл ба үр өгөөжийг хуваалцдаг
- Хувийн компани нь гэрээний үйлчилгээний хүртээмж, чанараас хамааран орлогын урсгалыг улсын төсвийн эх үүсвэр, хэрэглэгчийн төлбөрөөс эсвэл тэдгээрийн хосолсон эх үүсвэрээс бий болгоно.
- Хувийн компани нь ерөнхийдөө тухайн төсөлд хөрөнгө оруулалт хийх ёстой
- Төсвөөс санхүүжүүлж, хэрэглэгчдээс төлбөр авах эрх олгохоос гадна засгийн газар нэмэлт хувь нэмэ оруулж болно. Үүнд:
 - газар олгох
 - одоо байгаа хөрөнгөөс өгөх
 - эрсдэлийг засгийн газар болон хувийн компанийн хооронд үр дүнтэй хуваах боломжийг олгох төрөл бүрийн баталгаа гаргах
 - Өрийн эсвэл өөрийн хөрөнгийн тодорхой хэсгийг гаргах
- ТХХТ-ийн гэрээний хугацаа дуусгавар болоход хөрөнгийг засгийн газрын өмчлөлд буцааж өгнө.

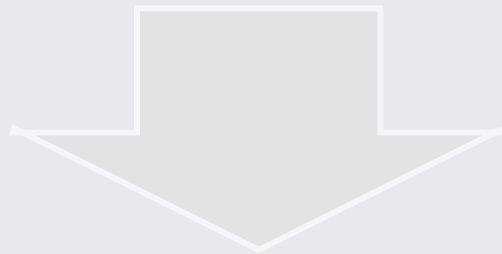
Дэд бүтцэд зориулсан "нэмэлт мөнгө" гэсэн үг биш юм

Хамтарсан компани гэсэн үг биш, харин гэрээний харилцаа

Хөрөнгийн өмчлөлийг хувийн хэвшилд шилжүүлэхгүй

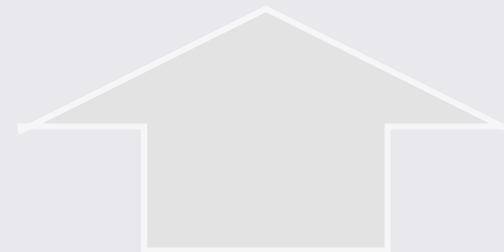

ТХХТ-ийн давуу ба сул талууд

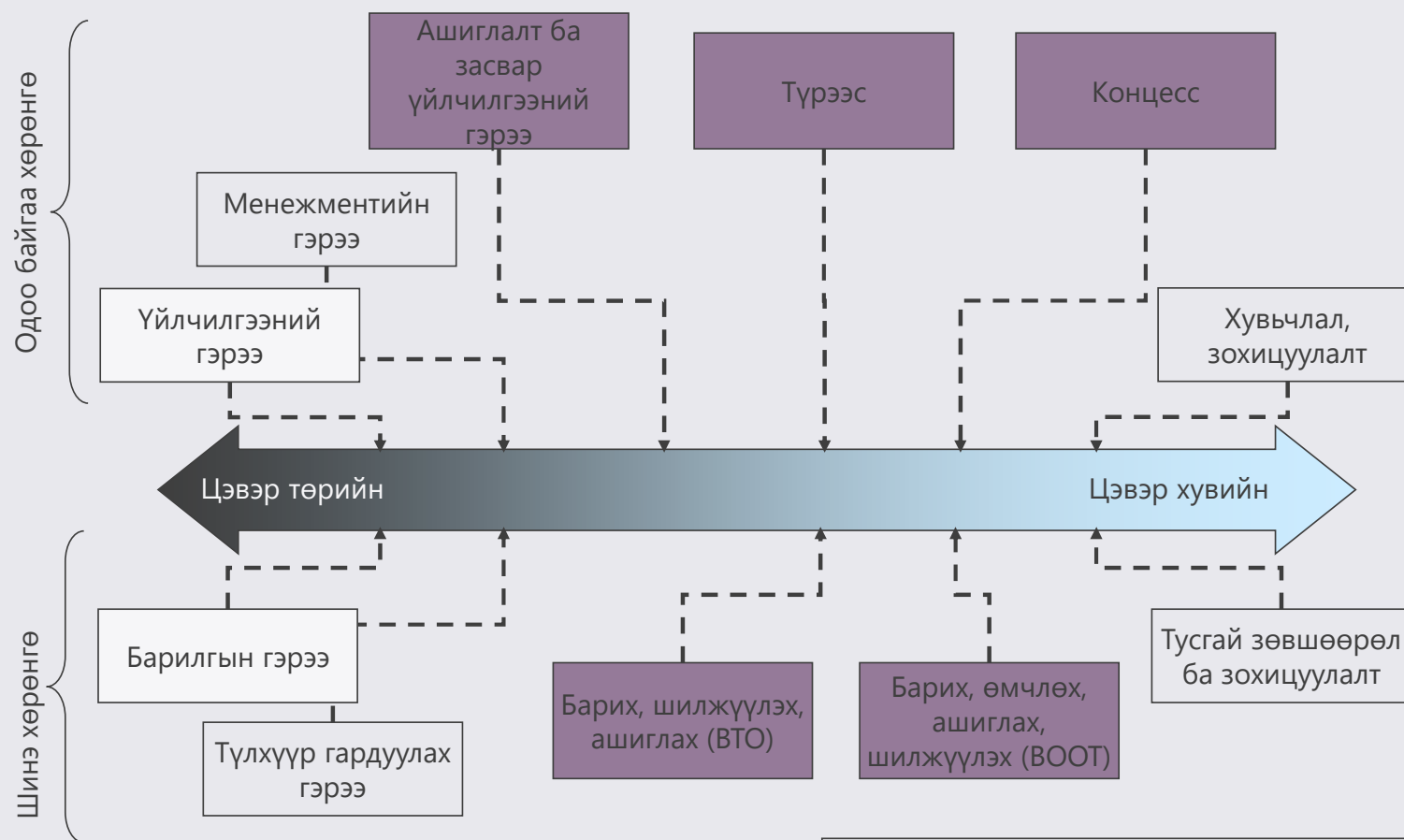

- Хувийн санхүү ерөнхийдөө илүү өндөр өртөгтэй
- Өрийг "данс бүртгэлээс гадуур" бүртгэх оролдлого
- "Болзошгүй өр төлбөр" -ийн эрсдэл
- Төслийн гарцыг нарийн тодорхойлсон байх ёстой бөгөөд гэрээг сайтар боловсруулсан байх ёстой

- + Санхүүжилтийн нэмэлт эх үүсвэр
- + Хэрэглэгчдээс хөрөнгө төвлөрүүлэх нь илүү хялбар байж болох юм
- + Хувийн хэвшлийн инновацийг хэрэгжүүлэх боломжийг олгодог
- + Бүх хэрэгжилтийн хугацаанд хөрөнгийн менежмент хийх сайн урамшуулал

ТХХТ-ийн ангилал зүй

Эх сурвалж: "Дэлхийн банкны хүрээлэн: PPIAF. 2012 он. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэл"
Нийтэд зориулсан хувилбар 1.0. Дэлхийн банк, Вашингтон, ДС. © Дэлхийн банк.
<https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/16055> Лиценз: CC BY 3.0 IGO."

Тэмд: Үндсэн ТХХТ-ийн төрөл Холбогдох бусад гэрээ

“Браунфилд” ТХХТ-ийг харьцуулах нь

Чиг үүрэг	Цэвэр төрийн	ТХХТ			Цэвэр хувийн
	Төрийн өмчит компани	Удирдлагын гэрээ	Түрээсийн гэрээ	концессын гэрээ	Хувьцаа худалдах
Үйлчлүүлэгчдэд хэн үйлчилгээ үзүүлдэг вэ?	Төрийн өмчит байгууллага	Төрийн өмчит байгууллага	Хувийн оператор	Хувийн оператор	Хувийн оператор
Хувийн оператор компани ямар хариуцлага хүлээх вэ?	Үйл ажиллагааны талбайн менежмент	Үйл ажиллагааны талбайн менежмент	Ахуйн үйлчилгээ үзүүлэх	Ахуйн үйлчилгээ үзүүлэх	Ахуйн үйлчилгээ үзүүлэх
Тарифын орлогыг хэн авдаг вэ?	Төрийн өмчит байгууллага	Төрийн өмчит байгууллага	Оператор нь АЗҮ-г санхүүжүүлэх тарифын хэсгийг авдаг	Хувийн оператор	Хувийн оператор
Хувийн оператор компанид хэрхэн цалин хөлс олгодог вэ?	Хамаарахгүй.	Тогтмол төлбөр, урамшууллын төлбөр	Үйлчилгээнээс олох үйл ажиллагааны ашиг	Үйлчилгээ үзүүлснээс гарах цэвэр ашиг	Үйлчилгээ үзүүлснээс гарах цэвэр ашиг
Хувийн оператор компани ямар эрсдэл үүрэх вэ?	Хамаарахгүй.	Тогтмол хураамж эсвэл түүний олон тооны алдагдал	Үйл ажиллагаатай холбоотой эрсдэл	Үйлчилгээ үзүүлэх хамгийн эрсдэлтэй (үйл ажиллагаа ба хөрөнгө оруулалт)	Үйлчилгээ үзүүлэх бүх эрсдэл
Ажилтнуудыг хэн ажиллуулдаг вэ?	Төрийн өмчит байгууллага	Төрийн өмчит байгууллага	Хувийн оператор	Хувийн оператор	Хувийн оператор
Хөрөнгийн зарцуулалтыг хэн хариуцах вэ?	Төрийн өмчит байгууллага	Төрийн өмчит байгууллага (Хувийн оператор хэрэгжилтийг удирдаж болно)	Төрийн өмчит байгууллага (Хувийн оператор хэрэгжилтийг удирдаж болно)	Хувийн оператор	Хувийн оператор
Дундаж хугацаа?	2-5 жил	2-5 жил	10-15 жил	15-30 жил	Тодорхойгүй

“Гринфилд” ТХХТ-ийг харьцуулах нь

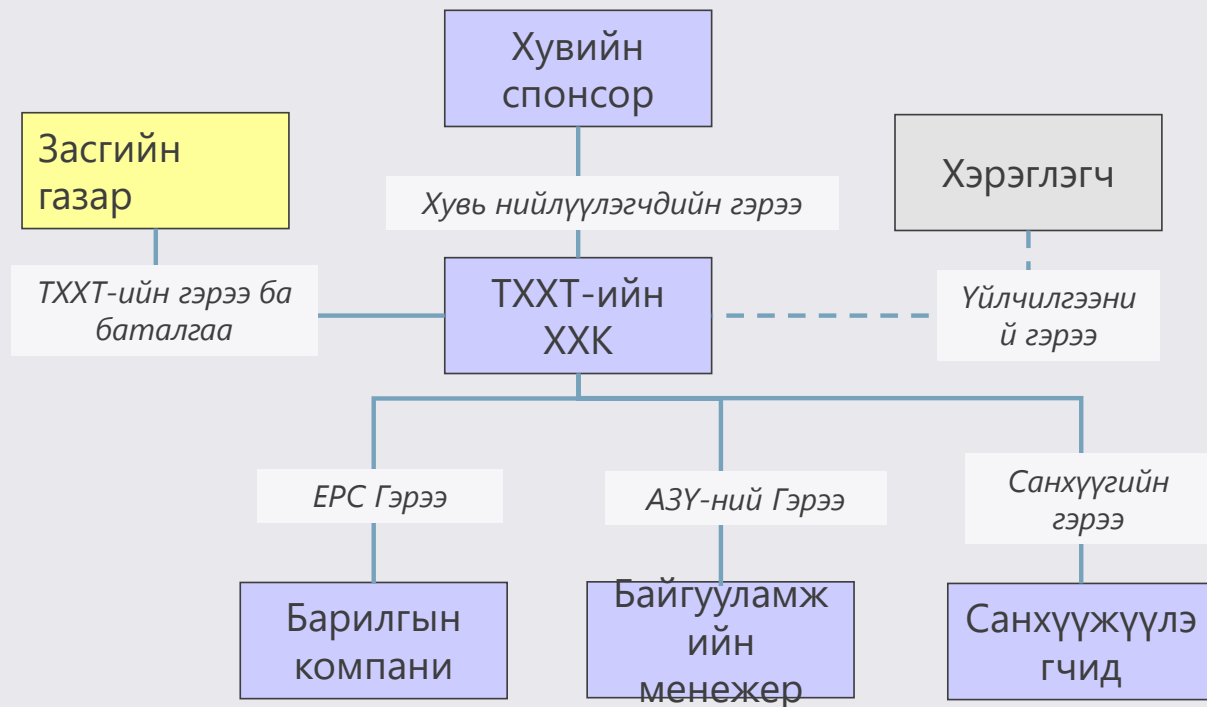
ТХХТ нь төр, хувийн хэвшлийн түншүүдийн хооронд чиг үүрэг, эрсдлийн хуваарилах байдлаараа ялгаатай байдаг

загвар	Барих	Ашиглах (ба засаж үйлчлэх)	Санхүү	ТХХТ-ийн товчилсон үгсийн жишээ *	Тайлбар
Хувийн	Хувийн	Төрийн	Төрийн	•Зураг төсөл-Тендер-Барих (DBB) •Зураг төсөл- Барих (DB) •Барих-шилжүүлэх (BT)	•Жишээнүүд нь чиг үүргийг "багцалсан" эсвэл тусад нь тендер болгон зарласан эсэхээс хамааран ялгаатай байж болно
Хувийн	Хувийн	Хувийн	Төрийн	•ЗТ- Барих-Түрээслэх (DBL) •Барих-Шилжүүлэх-Түрээслэх (BTL) •Барих-Шилжүүлэх-Ашиглах (BTO)	•Жишээнүүд нь төрийн эсвэл хувийн түншийн аль нь эрэлт талын эрсдэл авах эсэхээс хамааран ялгаатай байж болно
Хувийн	Хувийн	Хувийн	Хувийн	•Барих-Ашиглах-Шилжүүлэх (BOT) •Барих-Өмчлөх-Шилжүүлэх буюу (BOOT) •Зураг төсөл-барих-санхүүжүүлэх-ашиглах (DBFO) •Барих-өмчлөх (BOO)	•Жишээнүүд нь шилжүүлэх эсэхээс хамааран ялгаатай байж болно •Жишээнүүд нь "өмчлөл" гэж яг хэрхэн тодорхойлохоос хамааран ялгаатай байж болно (хөрөнгийг барьцаалах, хөгжүүлэх, захиран зарцуулах, шилжүүлэх боломжтой эсэх)

Хамгийн чухал чиг үүрэг нь Зураг төсөл боловсруулах, Барих, Санхүүжүүлэх болон Ашиглах юм

* Товчлол (ялангуяа BTO) нь өөр улс орон, салбар дахь өөр өөр зохицуулалтыг тодорхойлж болно

BOT/BOO ерөнхий гэрээний бүтэц

ЖИШЭЭ

Олон улсын болон монголын туршлага

Менежментийн гэрээ (Косово)

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

➤ Агуулга

■ Нөхцөл байдал

- Сүлжээг орхигдуулж, засвар үйлчилгээ муу хийдэг
- Балканы дайны үеэр ихээхэн хохирол учирсан
- Үр ашиггүй үйл ажиллагаа

■ Гэрээ

- Gelsenwasser AG (Герман) нь Косовогийн Итгэлцлийн агентлагтай 3 жилийн менежментийн гэрээ байгуулан бүс нутгийн ус хангамжийн нэгдсэн компани Hidrosistemi Radoniqi (HSR)-д менежментийн үйлчилгээ үзүүлж байна.
- Gelsenwasser AG-д тогтсон менежментийн төлбөр төлсөн

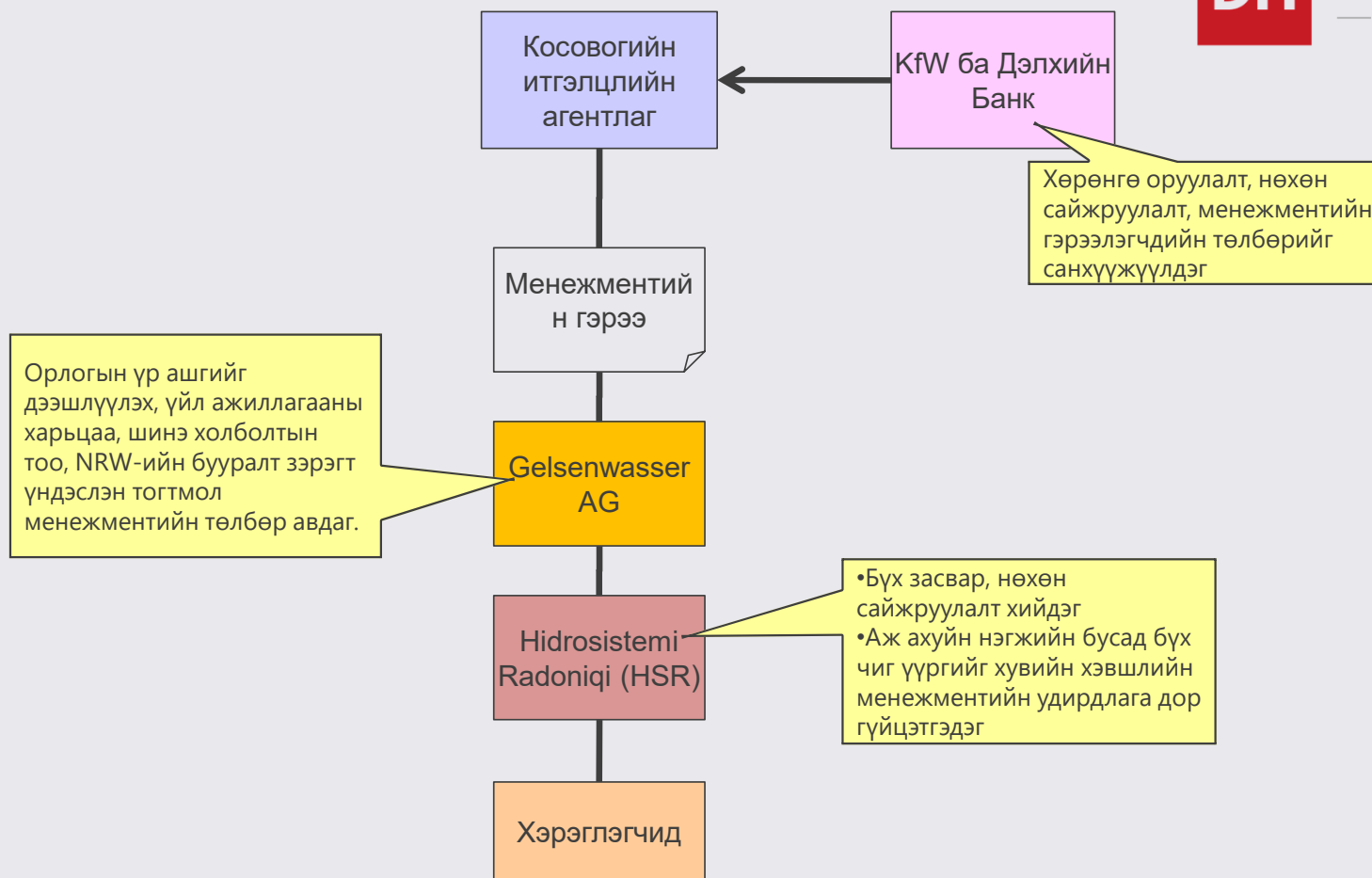
➤ Зорилт ба үр дүн

■ Зорилтууд

- Одоо байгаа дэд бүтцийг сэргээж, сүлжээг өргөтгөх
- Үйлчилгээний чанар, үйл ажиллагааны үр ашгийг дээшлүүлэх
- Системийг техникийн болон санхүүгийн хувьд тогтвортой ажиллуулж, засаж үйлчлэх

■ Үр дүнгүүд

- Компани гэрээний өмнө 250,000 еврогоос их үйл ажиллагааны алдагдалтай байсан бол гурван жилийн дотор 250,000 еврогоос дээш ашигтай болсон
- Усан хангамжийн үйлчилгээг сэргээн сайжруулсан бөгөөд одоо 24 цагийн үйлчилгээ үзүүлж байгаа, биет алдагдал бага болсон
- Гэсэн хэдий ч менежментийн жилийн төлбөр (гүйцэтгэлийн урамшууллын төлбөрийг оруулаад) 500,000 еврогоос давсан байна

Түрээсийн гэрээ (Острава)

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

Агуулга

■ Нөхцөл байдал

- Хүн ам: 325,000
- Улсын гурав дахь том хот
- Эхлэл: 1994 он
- Хотын дарга нар усны шугам сүлжээ ажиллуулж байсан туршлагагүй байсан

■ Гэрээ

- Острава хотын захиргаа нь Острава усны үйлдвэр (OVAK)-ийн өмчийг эзэмшдэг.
- Хамтран эзэмшиж буй компани:
 - Lyonnaise des Eaux (LDE) хувийн оператор (31%)
 - Хотын захиргаа (20%)
 - Орон нутгийн хувийн хэвшил, ажилчид (49%)
- Гурван гэрээ: Түрээс, Хувь нийлүүлэгчдийн гэрээ, Техникийн туслалцаа

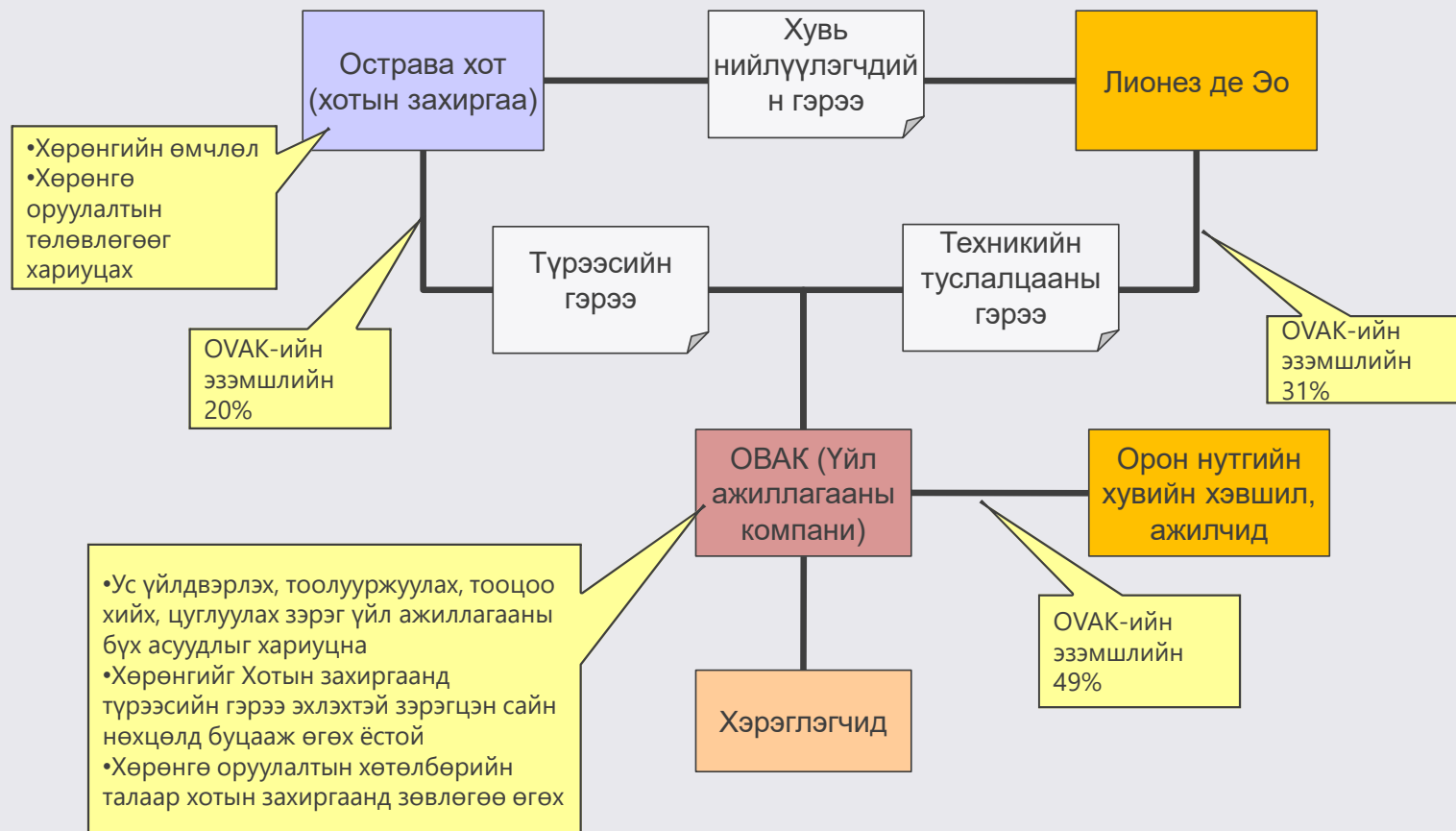
Зорилт ба үр дүн

■ Зорилтууд

- Хөрөнгө оруулалтын хувийн санхүүжилтийг ашиглах
- Үйл ажиллагааны үр ашгийг дээшлүүлэх
- Зах зээлийн ерөнхий шинэчлэлт, тухайн үеийн хотын оролцооны жишигт хүрэх

■ Үр дүнгүүд

- Гэрээ байгуулснаас хойш эхний хэдэн жилийн хугацаанд орлогын бус ус алдагдал 42-аас 30 хувь хүртэл буурсан
- Ажилтнуудын тоо 16 хувиар буурсан
- OVAK-д суулгасан арилжааны соёл

Концессын гэрээ (Манила)

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

➤ Агуулга

■ Нөхцөл байдал

- Хүн ам: ~ 9.1 сая
- Эхлэл: 1997 он
- Өмнөх үйлчилгээ муу байсан:
 - Өдөрт дунджаар 17 цаг үйлчилгээ авах боломжтой байсан
 - Орлогын бус ус (NRW)-ны алдагдал 56% байсан
 - Ариутгах татуургын сүлжээ нь нийт хүн амын дөнгөж 8 хувьд нь үйлчилж байсан.

■ Гэрээ

- Метрополитан Ус ба Бохир усны систем (MWSS) нь Манила хот, Мейнилад гэсэн хоёр концесс эзэмшигчтэй 25 жилийн хугацаатай концессын гэрээ байгуулсан.
- Тусгай зохицуулах газар (MWSS-RO) гэрээг зохицуулдаг
- MWSS-RO нь MWSS-ийн удирдах зөвлөлд тайлагнана ('Зөвлөл')

➤ Зорилт ба үр дүн

■ Зорилтууд

- NRW-ийн алдагдлыг багасгах
- Ус, ариун цэврийн байгууламжийн хамрах хүрээг сайжруулах
- Найдвартай байдлыг сайжруулах

■ Үр дүнгүүд

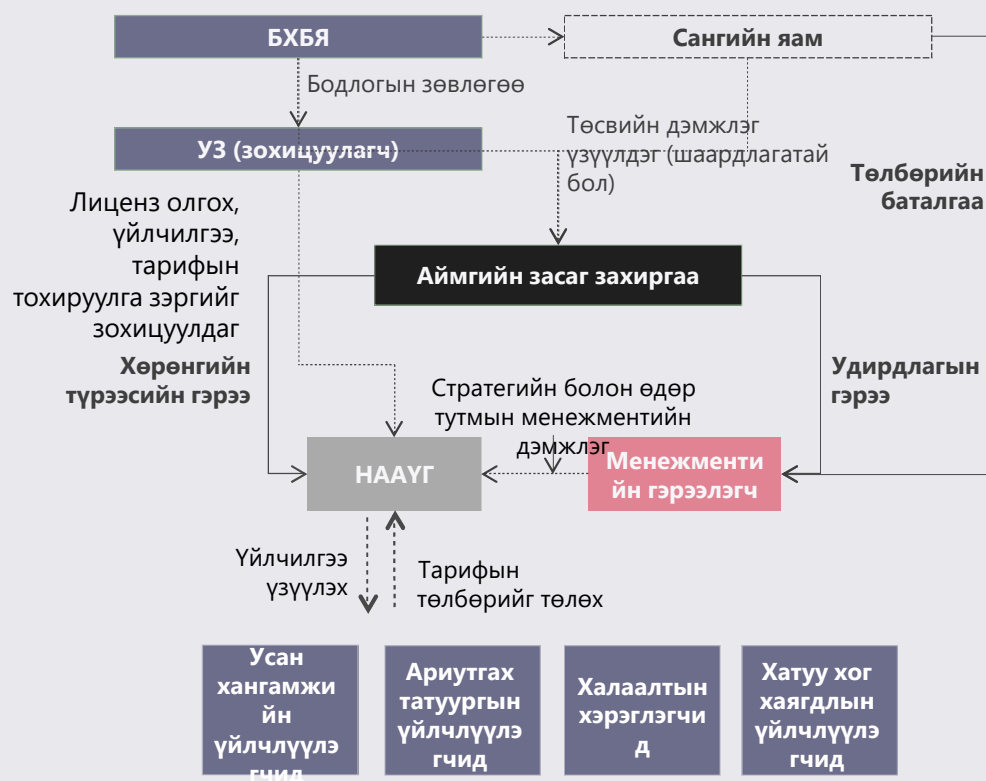
- Хоёр концесс эзэмшигчийн хамрах хүрээний түвшин нэмэгдсэн
- NRW
 - Манила хотер багассан
 - Мэйниладын NRW нэмэгдсэн
- Бэлэн байдал дунджаар 17-оос 21 цаг/өдөр хүртэл нэмэгдсэн
- Ашигт ажиллагаа (2004 оны байдлаар)
 - Мэйнилад хэзээ ч ашигтай ажиллаж байгаагүй
 - Манила хотер 1999 оноос хойш ашиг олсон

*1997-2003 оны хооронд

Дорноговь, Өмнөговь аймгуудад санал болгож буй зохицуулалт (2013)

Дорноговь аймгийн Сайншанд, Замын-Үүд, Өмнөговь аймгийн Даланзадгад, Гурван тэс, Ханбогд, Цогттэцэцийг хамруулах зорилгоор АХБ-ны санхүүжилтээр 2013 онд боловсруулсан.

ЗАМЫН-ҮҮД ДЭХ
ТХХТ-ИЙН
ТАЛААР АВЧ ҮЗЭХ
АСУУДАЛ

Замын-Үүдэд юу үр дүнтэй байж болох вэ?

■ Ямар дэд бүтэц, үйлчилгээ шаардлагатай вэ?

- Дулаан, цахилгаан, усан хангамж, ариутгах татуургын сүлжээг хөгжүүлэх 2-р үе шат (НАА-н үйлчилгээ үзүүлэгч, BOO)
- Замын сүлжээ, гудамжны гэрэлтүүлэг, телекоммуникацийн 2-р үе шат
- Аюулгүй байдал, гаалийн бүрдүүлэлтийн хаалгыг хөгжүүлэх
- Замын-Үүд суманд нийтийн тээврийн зогсоолыг барих

ТХХТ-ийг хуулиар зөвшөөрнө

- Барих-Ашиглах-Шилжүүлэх (BOT)
- Барих-шилжүүлэх (BT)
- Барих-Өмчлөх-Ашиглах (BOO)
- Барих-Ашиглах-Шилжүүлэх (BOOT)
- Барих-Түрээслэх-Шилжүүлэх (BLT)
- ЗТ боловсруулах-Барих-Санхүүжүүлэх-Ашиглах-Шилжүүлэх (DBFOT)
- Засварлах-Ашиглах-Шилжүүлэх (ROT)

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

Акаба эдийн засгийн тусгай бүс (Иордан):

Засгийн газрын дэмжлэг

- Уян хатан байдал, тодорхой хууль эрх зүйн орчин
- Татвараас чөлөөлөх, тусгай хууль тогтоомж бий болгоход бэлэн ... гэх мэт.
- Хөрөнгө оруулагчид уриалгахан хандаж, аюулгүй байдлаар хангах ёстой

Эрсдэлийг бууруулах

- Төр, хувийн хэвцлийн түншийн хоорондох тодорхой эрсдэл ба шударга эрсдлийн хуваарилалт
- Хувийн түншийн хүлээх эрсдэл нь төслийн үр ашиг, зардлыг тэнцвэржүүлдэг

Банкны шаардлага

- Санхүүгийн/арилжааны хувьд аль болох сонирхол татахуйц байлгах
- Аль болох байгаль орчин/нийгмийн нөлөөллийн хувьд сонирхол татахуйц байлгах

Энгийн байдал

- Төрийн түншүүдийн шаардлага нь гэрээний туршид тодорхой бөгөөд тогтвортой байх ёстой

Эх сурвалж: https://unece.org/fileadmin/DAM/ceci/documents/2017/PPP/Forum/Case_Studies_Compendium.pdf

ХАВСРАЛТ

Эдийн засгийн тусгай бүс дэх ТХХТ-ийн кейс судалгаа

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

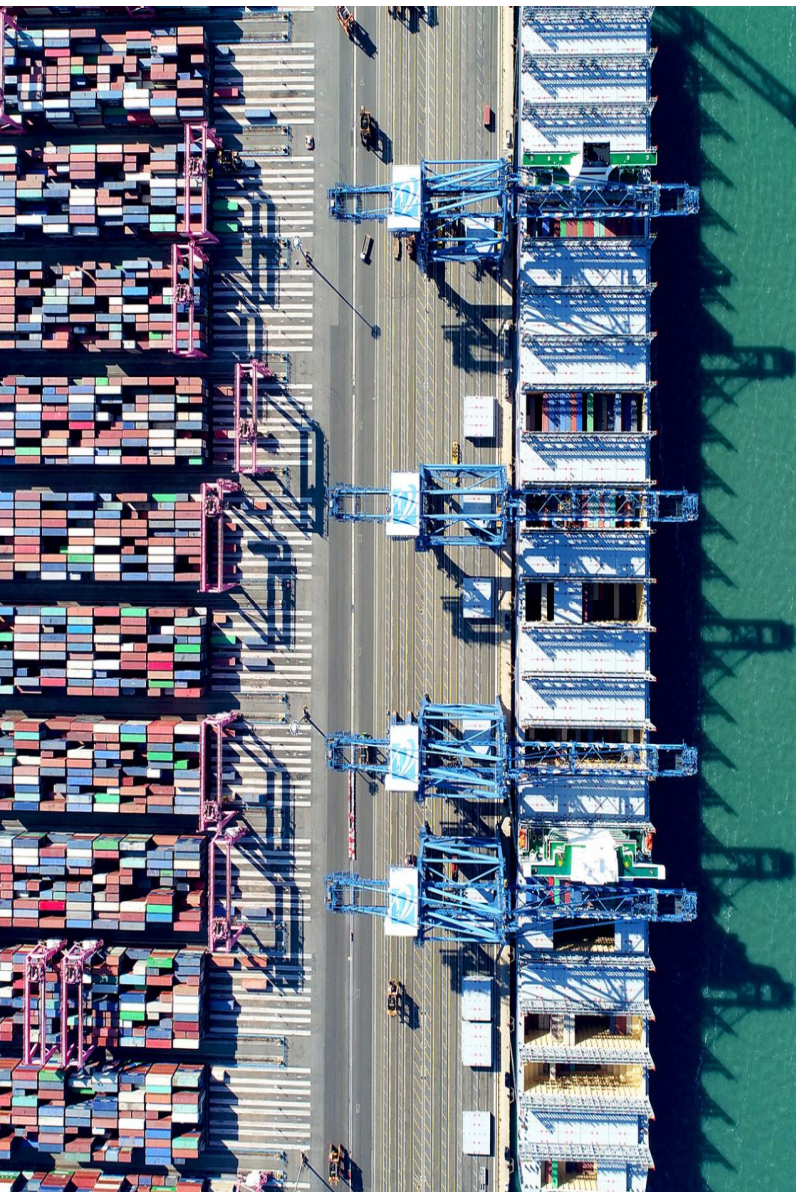
Өмнөд Солонгосын Пусаны шинэ боомт: Агуулга

Нөхцөл байдал

- 2003 онд байгуулагдсан; 2006 оноос үйл ажиллагаагаа эхэлсэн; Пусан хотын шинэ боомт нь Пусан-Жинхаэ ЭЗЧБ-эд 2020 онд нэгдэн орсон Өмнөд Солонгосын чөлөөт худалдааны боомт (2.83 сая м2)
- Капиталын бүтэц: өмч/өр/ барилгын татаас = 20%/55%/25%

Гэрээ

- Улсын хэмжээнд хэрэгжүүлж буй 19 ТХХТ-ийн боомтын төслүүд бүгд ВТО схемтэй
- Засгийн газар боомтын аж үйлдвэрийн бүсэд суурь боомтын байгууламж, нэвтрэх тээврийн байгууламж (авто болон төмөр зам), дэд бүтцийн суурь байгууламж барихад барилгын татаас, санхүүгийн дэмжлэг үзүүлсэн.
- Samsung, Hanjin, Kumho, Daewoo зэрэг Солонгосын томоохон гэрээлэгчид болон санхүүгийн байгууллагуудын эзэмшиж буй
- Дэлхийн томоохон боомт хөгжүүлэгч, оператор компани болох DP World нь боомтын ашиглалтын 25%-ийг эзэмшдэг
- 2019 оны байдлаар Hyundai Merchant Marine болон PSA International компаниудын дунд өмчлөл 50/50 хуваагджээ

Өмнөд Солонгосын Пусаны шинэ боомт: Барилга ба ТХХТ

1-р үе шат (1997-2006): Шинэ боомтыг хөгжүүлэх

- Пусан дахь одоо байгаа боомтуудад дутагдалтай боомтын байгууламжийг өргөтгөх, Зүүн хойд Азид ложистик төв байгуулах зорилт тавьсан
- Төслийг Samsung тэргүүтэй Солонгосын 11 гэрээт гүйцэтгэгчийн консорциумд олгов (нийт өртөг 1,648 тэрбум вон)
 - 1.49 км брэйквотер, 600 метр зогсоол (KRW123.3bn) барьсан
 - Хөрсний шингээх байгууламжийг ухах (1-р үе шат: 251.3 тэрбум, 2-р үе шат: 245.8 тэрбум вон)
 - Барилгын далан, хөлөг онгоцны зогсоол (KRW80bn)
 - Зэргэлдээ зам (KRW109.2 тэрбум)

2-3 үе шат (2011-2012): Контейнер терминалын хөгжүүлэлт

- Өмнөд Солонгосын Далайн хэрэг ба загас агнуурын яамнаас 29 жилийн хугацаатай концесс олгосон
 - Жилийн 2.7 сая Теу хүчин чадалтай 1400м урт терминал дээр 50,000 тоннын дөрвөн зогсоолын зураг төсөл боловсруулах, барих, санхүүжүүлэх, засвар үйлчилгээ хийх (840,000м² талбай, өртөг KRW865bn)
 - Бусад Өмнөд Солонгосын ТХХС-ын хэлэлцээрүүдээс ялгаатай нь энэхүү концесс нь засгийн газрын орлогын баталгаагүй бөгөөд зөвхөн цуцлах баталгаа өгдөг.
 - BNCT Co., Ltd компанийн засвар үйлчилгээ, ашиглалт
- Шанхай хотын Zhenhua Heavy Industries компани 38 төмөр замд суурилуулсан краны төслийг гүйцэтгэсэн

Өмнөд Солонгосын Пусаны шинэ боомт: Зорилт, үр дүн, амжилтын хүчин зүйлс

Үр дүнгүүд

- Пусаны шинэ чингэлгийн терминал (Пусан 2-3 боомт) 2012 онд ашиглалтад орсноос хойш 2 жилийн дараа ачааны зорилтот хэмжээндээ хүрсэн
- Дэлхийн хамгийн их ачаалалтай ажилладаг тав дахь боомт
- 2-3-р үе шатны хувьд 2006 оны концессын гэрээнд 6.26%-ийн өгөөжийг тогтоосон

Амжилтын хүчин зүйл

- Дэлхийн боомтын сүлжээ (9 боомт)-гээ ашиглах 1-р хувьцаа эзэмшигчийн нарийн дүн шинжилгээнд үндэслэн хөрөнгө оруулах шийдвэр.
- Тээвэрлэлтийн компаниуд, терминалын үйл ажиллагаа эрхэлдэг компаниуд хувьцаа эзэмшигчээр оролцсон (хамгийн тохиромжтой хувьцаа эзэмшигчдийн бүтэц)
- Менежментийг томилохдоо ил тод байдал, сайн засаглал (Гүйцэтгэх захирал, Маркетингийн захирал)
- Боомтын стратегийн байршил (Бусан бол Солонгосын төв боомт)

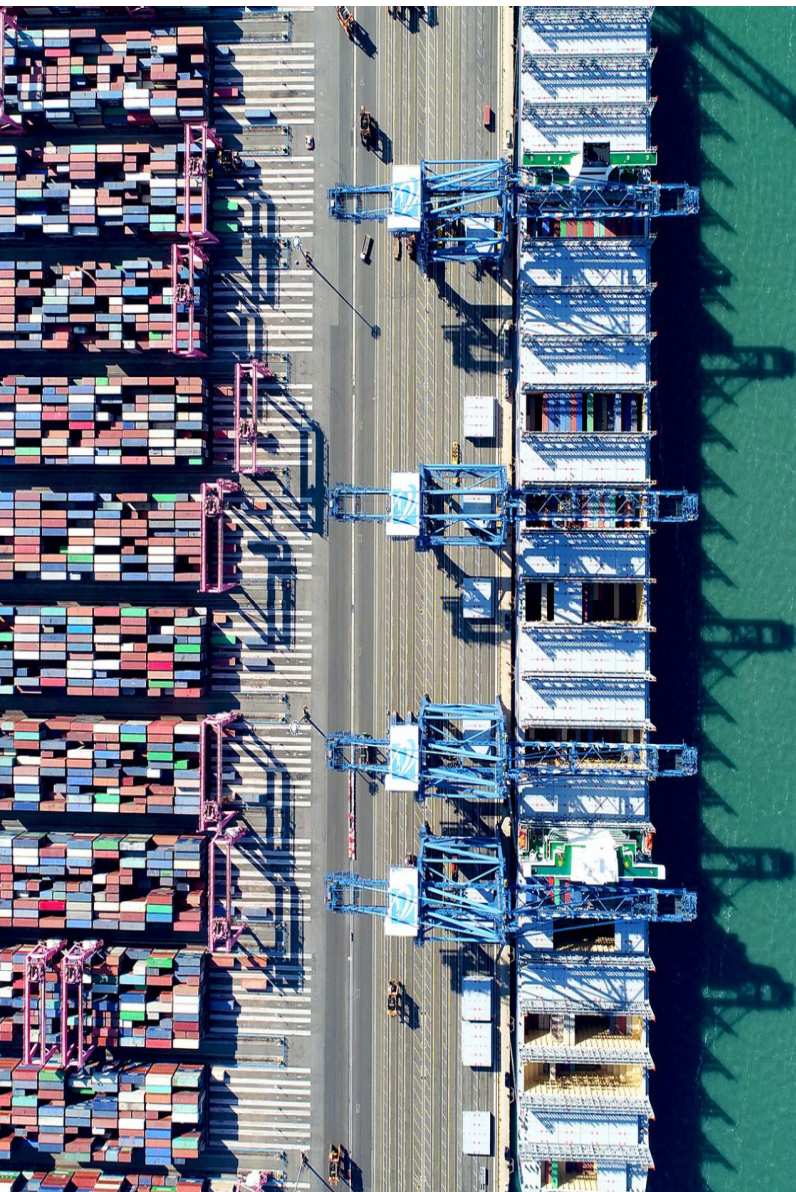
Алжир дахь Бежаяа олон улсын контейнерын терминал: Агуулга

Нөхцөл

- Алжир дахь анхны хувийн боомтын ТХХТ
- Арван дөрөв дэх жилдээ хамтран ажиллаж байна
- 200,000 орчим хүн амьдардаг жижиг хотод байрладаг
 - Боомт нь элсэн чихэр, өргөн хэрэглээний бүтээгдэхүүн, аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн зэрэг гол салбаруудад үйлчилдэг

Гэрээ

- Дотоодын түнш: EPBéjaia
- Гадаад түнш: Сингапурын Портек
- Засгийн газар EPB-ээр дамжуулан хувьцааны дийлэнх хувийг эзэмшдэг боловч менежментийн хяналтыг хувийн байгууллага болох Portek International Pte Ltd (PIPL) -д олгосон хамтарсан компани (JV).
- 2006 оноос эхлэн 20 жилийн хугацаатай концесс (21 сая доллар)
- EPB нь PIPL-ийн хөнгөлөлттэй зээлийн хөрөнгөөр дэд бүтцийг шинэчлэхэд хөрөнгө оруулсан.
- PIPL нь уг байгууламжийг ажиллуулах орчин үеийн контейнер тээвэрлэх тоног төхөөрөмж, мэдээллийн технологийн систем, олон улсын стандартын менежментийн туршлагад хөрөнгө оруулалт хийжээ
- Боомтын байгууламжийг хөгжүүлэхэд оруулсан хөрөнгө оруулалтаа компани өөрөө гаргаж, бизнесийн ашгаас суутгадаг. Бид ашгийн тодорхой хэсгийг жил бүр хуваарилдаг дахин хөрөнгө оруулалтын төлөвлөгөөтэй тул Засгийн газар нэмж хөрөнгө оруулах шаардлагагүй. Үлдсэн хэсгийг Засгийн газар болон бусад хувьцаа эзэмшигчдийн хооронд ногдол ашиг болгон хуваарилдаг.

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

Алжир дахь Бежаяа олон улсын контейнер терминал: Барилга ба ТХХТ

1-р үе шат (1997-2006): Шинэ боомтыг хөгжүүлэх

- Пусан дахь одоо байгаа боомтуудад дутагдалтай боомтын байгууламжийг өргөтгөх, Зүүн хойд Азид ложистик төв байгуулах зорилт тавьсан
- Төслийг Samsung тэргүүтэй Солонгосын 11 гэрээт гүйцэтгэгчийн консорциумд олгов (нийт өртөг 1,648 тэрбум вон)
 - 1.49 км брэйквотер, 600 метр зогсоол (KRW123.3bn) барьсан
 - Хөрсний шингээх байгууламжийг ухах (1-р үе шат: 251.3 тэрбум, 2-р үе шат: 245.8 тэрбум вон)
 - Барилгын далан, хөлөг онгоцны зогсоол (KRW80bn)
 - Зэргэлдээ зам (KRW109.2 тэрбум)

2-3 үе шат (2011-2012): Контейнер терминалын хөгжүүлэлт

- Өмнөд Солонгосын Далайн хэрэг ба загас агнуурын яамнаас 29 жилийн хугацаатай концесс олгосон
 - Жилийн 2.7 сая Теу хүчин чадалтай 1400м урт терминал дээр 50,000 тоннын дөрвөн зогсоолын зураг төсөл боловсруулах, барих, санхүүжүүлэх, засвар үйлчилгээ хийх (840,000м² талбай, өртөг KRW865bn)
 - Бусад Өмнөд Солонгосын ТХХС-ын хэлэлцээрүүдээс ялгаатай нь энэхүү концесс нь засгийн газрын орлогын баталгаагүй бөгөөд зөвхөн цуцлах баталгаа өгдөг.
 - BNCT Co., Ltd компанийн засвар үйлчилгээ, ашиглалт
- Шанхай хотын Zhenhua Heavy Industries компани 38 төмөр замд суурилуулсан краны төслийг гүйцэтгэсэн

Bejaia олон улсын контейнер терминал: Зорилт, үр дүн, амжилтын хүчин зүйлс

Зорилтууд

- Алжирын төв-зүүн хэсэгт, арлын бүсэд ашиг тусаа өгөхөөр хамрах хүрээг өргөжүүлэх үр дүн

Үр дүнгүүд

- Хамтын ажиллагааны эхний арван жилд боомт контейнерийн багтаамжийг бараг 3 дахин нэмэгдүүлж, ажил эрхлэлт 4 дахин өссөн.
- Ажиллах хүчний бүх түвшинг хамарсан менежментийн ур чадварыг дамжуулснаар зөвхөн нийт 600 хүнээс зөвхөн 2 гадаадад ажиллагсдыг ажиллуулах болсон. Одоогийн гүйцэтгэх захирал бол Алжир иргэн..
- ТХХТ-ийн оролцоог хангаснаар нь боомтын ашиглалтын бүтээмжийг дор хаяж 3 дахин нэмэгдүүлсэн

Амжилтын хүчин зүйл

- Энэхүү төсөл амжилттай хэрэгжсэн нь EPB ба Портекийн хоорондох сайн ажлын харилцаа бөгөөд Засгийн газар нь RIPL-ийн бизнес төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлдэг. Үүнд Засгийн газрын зөвшөөрөл авах, шилдэг туршлагыг сурталчлах, хүчтэй үйлдвэрчний эвлэлийн холбоог нэмэгдүүлэхэд туслах зэрэг орно.

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

ЭЗЧБ дэхь ТХХТ-ийн жишээ: Жебел Али боомтын бүс (АНЭУ)

- Долоон эмиратууд бүгдээрээ ЭЗЧБ-тэй буюу хөгжүүлэх шатандаа яваа
- Жебел Али боомтын бүс (JAFZA) нь 1985 онд байгуулагдсан АНЭУ-ад хамгийн амжилттай ажиллаж ирсэн бүс юм
 - Боомтын дэд бүтэц, ложистикийн байгууламжийн ачаар амжилттай болсон
 - Дубай, АНЭУ-ын эдийн засгийг тэлсэн
 - Хэмжээ: 1.58 сая хавтгай дөрвөлжин метр байгууламж (1.5 сая хавтгай дөрвөлжин метр талбай; 8800 метр квадрат оффис/ажлын байр; ба агуулах 15,6000 м²)
 - 2018 онд 93 тэрбум долларын өртөг бүхий худалдааг хөнгөвчилсөн

Хувийн хэвшлийн оролцоо

- DP World хувийн компани нь зөвлөх үйлчилгээ, мастер төлөвлөлт, О&М үйлчилгээ үзүүлдэг
- Нидерландын "Бам" хувийн компанийг замын сегмент бариулахаар сонгосон

ЭЗЧБ-ийн ТХХТ-ийн жишээ: Акаба эдийн засгийн тусгай бүс (Иордан)

- Акаба эдийн засгийн тусгай бүс (ASEZ) нь 2004 онд байгуулагдсан бөгөөд Иорданы Төв засгийн газар, Акабагийн орон нутгийн засаг захиргаа (ASEZA)-ны хамтарсан түншлэлд суурилсан, хамтарсан компаниар удирдуулдаг.
- Тус бүсийг ажиллуулах, зохицуулах ажлыг Aquaba Development Corporation (ADC) гэх хувийн компанид үүрэг болгосон байна.
 - Акабагийн далайн боомт, нисэх онгоцны буудал, стратегийн ач холбогдолтой газруудыг эзэмшдэг.
 - Эдгээр хөрөнгө, үндсэн дэд бүтэц, шугам сүлжээний хөгжил, менежментийн эрхтэй.
 - Шинэ дэд бүтцийг бий болгох эсвэл одоо байгаа дэд бүтцийг өргөжүүлэх, шаардагдах байгууламжийг бий болгох, ASEZ-д бизнес эрхлэх боломжийг бүрдүүлэх, гол байгууламжуудыг удирдах, ажиллуулах замаар ASEZ-ийг хөгжүүлэх үүрэгтэй.

Амжилттай боомтын ТХХТ	Нийт хөрөнгө оруулалт (JD)
Акаба чингэлгийн терминал (REFOT)	800M
Рок фосфатын терминал (BOT)	170M
Аж үйлдвэрийн терминал (REFOT)	70M
Газрын тосны терминал (BROT)	70M
Тэнгисийн үйлчилгээ (EOT)	20M
Амжилттай нисэх онгоцны буудал ба ложистикийн ТХХТ	Нийт хөрөнгө оруулалт (JD)
ANREPCo. (Агуулах, LI) (LOT)	65M
Акаба Ложистикийн тосгон (Концесс)	28M
Аль-Баддад (АС засвар үйлчилгээ) (BOT)	28M
Акаба нисэх онгоцны буудлын компани (MA)	15M
Үндэсний агаарын үйлчилгээ (Air Cargo EOT)	5M

ЭЗЧБ-ийн ТХХТ-ийн жишээ: Акаба эдийн засгийн тусгай бүс (Иордан)

- ТХХТ-ийн олон загвар, хөрөнгө оруулагчдийн өгөөжийг санал болгодог.
 - *Татвараас чөлөөлөх, ашиг ба ажил эрхлэлтийн давуу эрх, өмчлөх, борлуулах ашиг тус.*
- Гэрээ нь 2 жилийн хугацаатай (менежментийн гэрээ) ба 45+ жил хүртэлх байнгын (борлуулалт) гэрээ.
- Дэд бүтцийн хэд хэдэн амжилттай ТХХТ-ийг хэрэгжүүлж дууссан.

ЭЗЧБ дэхь ТХХТ-ийн жишээ: Хоргос ЭЗТБ ба Дотоод Контейнерын Депо (Казахстан)

Хятад, Казахстаны хил дээр стратегийн байрлалтай

- Евразийн ачаа тээврийн галт тэрэг дамжидаг анхан шатны дамжуулах цэг болох Хоргосын гарц нь Казахстаныг Хятадтай төмөр замаар холбодог
- Хилийн хоёр талын хотууд (Хорогос, Хорагас) нь янз бүрийн царигийн төмөр замын шугамыг ажиллуулдаг тул Хятадаас гадагш хилийн чандад ачаа тээвэрлэхдээ өөр вагонд шилжүүлэх шаардлагатай болдог.

■ Хувийн хэвшлийн оролцоо

- Саяхан Хоргос хотод байгуулагдсан ЭЗТБ-эд хувийн компани болох DP World дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт хийж байна
- DP World нь ЭЗТБ болон Depot-д менежментийн үйлчилгээ үзүүлдэг
- 2018 онд Хоргос ЭЗТБ-ийн 51 хувийг авахаар төлөвлөж байсан

Infrastructure
— ECONOMICS & FINANCE —

ЭЗЧБ дэхь ТХХТ-ийн жишээ: Актау боомтын ЭЗТБ

- Шинээр байгуулагдаж байгаа ЭЗТБ-эд “Шинэ торгоны зам”-аар ачаа тээвэрлэлт хийх боломжтой
- Европ, Хятадын хооронд төмөр замаар бүтээгдэхүүнийг тээвэрлэх
- Ачаа тээвэрлэгчид Оросын хориг арга хэмжээнээс зайлсхийх боломжтой
- Хэмжээ: 2000га
- Хөрөнгө оруулагчид аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар, газрын татвар, үл хөдлөх хөрөнгийн татвар, импортын барааны НӨАТ, гаалийн татвар, түрээсгүйгээр үйлдвэрлэл, агуулахын үйл ажиллагаа эрхлэх боломжтой.
- **Хувийн хэвшлийн оролцоо**
- DP World хувийн компани саяхан Актау хотод байгуулагдсан ЭЗТБ-эд дэд бүтцийн хөрөнгө оруулалт хийж байна
- DP World компани нь Каспийн тэнгис дээрх Казахстаны ачааны болон бөөнөөр дамжуулдаг гол терминал болох Актау боомтод менежментийн үйлчилгээ үзүүлдэг
- 2018 онд тус компани Актау ЭЗТБ-ийн 49 хувийг авахаар төлөвлөжээ